

Valsts vides
dienests

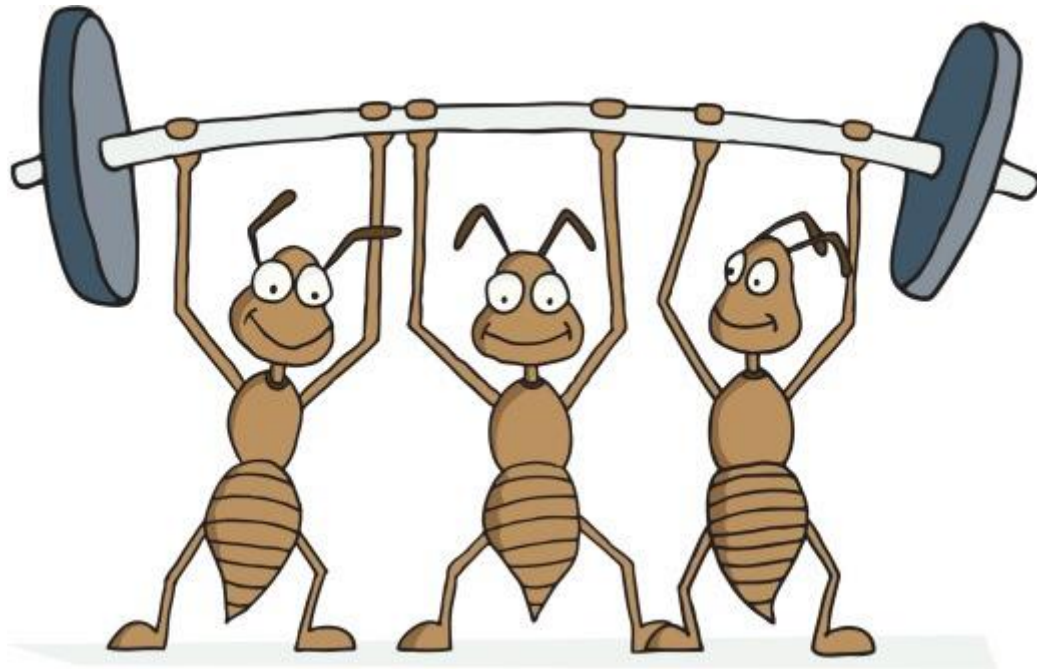
Pārbaužu veikšana un konstatētās neatbilstības zobārstniecības jomā

**Radiācijas drošības centrs
2020. gads**

Valsts vides
dienests

Paldies par sadarbību un veiktajiem pasākumiem, lai nodrošinātu radiācijas drošības prasību ievērošanu, kas veicina radiācijas drošības kultūras paaugstināšanas līmeni savās darba vietās!

Valsts vides
dienests

Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centrs

Darbojas pēc principa - konsultē vispirms!

Kontakti:

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045

Inspekcijas daļa 26336690

Licenču un reģistru daļa 25780459

<http://www.vvd.gov.lv/strukturvienibas/radiacijas-drosibas-centrs/darbinieki/?id=10>

Valsts vides
dienests

Paškontroles rīki operatoriem

MĒRĶIS - sagatavoties inspekcijai un sekot līdz radiācijas drošības prasību ievērošanai

- Informācija par pārbaužu laikā pārbaudāmajiem kritērijiem

<http://www.vvd.gov.lv/strukturvienibas/radiacijas-drosibas-centrs/paskontroles-riki-operatoriem-darbam-ar-jonizejosa-starojuma-avotiem/>

- Skatīt pārbaudes lapu ar nosaukumu **Operatori ar zobārstniecības rentgeniekārtām (t.sk. koniskā staru kūļa datortomogrāfu)**

Valsts vides
dienests

Pārbaudes plānošana

- **Divas nedēļas pirms pārbaudes** tiek nosūtīts e-pasts, kurā norādīts pārbaudes veikšanas datums, laiks un kādu operatora pārstāvju klātbūtni nepieciešams nodrošināt.
- **Tiek veiktas arī iepriekš nepaziņotas pārbaudes (uzraudzības pārbaudes)**, lai operatīvi pārlicinātos par radiācijas drošības situāciju.

Valsts vides
dienests

Attālinātās pārbaudes

- **Divas nedēļas pirms pārbaudes** tiek nosūtīts e-pasts ar dokumentu sarakstu, kuru operatoram jāiesniedz elektroniski konkrētā termiņā VVD RDC.
- **Vienojas ar operatora pārstāvi par datumu** (ne vēlāk kā 3 dienu laikā pēc e-pastā norādītā termiņa dokumentu iesniegšanai VVD RDC), kurā tiks veikta attālinātā pārbaude (telefona zvans/video zvans), kuras laikā tiek uzdoti jautājumi no pārbaudes lapas un precizēta informācija par neskaidrībām.
- Var tikt lūgts ar video zvana palīdzību parādīt telpu, kurā izvietota rentgendiagnostikas iekārta.

Valsts vides
dienests

Darbu vadītājs (1)

Darbu vadītājam kvalifikācija atbilst šādiem kritērijiem:

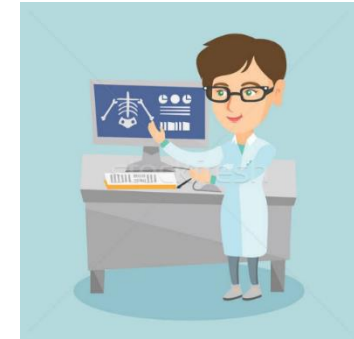
Sertifikāts zobārsta specialitātē vai ārsta radiologa sertifikāts, vai medicīnas fiziķa vai radiogrāfera izglītība un vismaz viena gada pieredze darbā ar JSA radiodiagnostikā

Pieredze ar JSA - ieskaitot arī to laiku, kad iegūta izglītība radiācijas drošības jautājumos!

Valsts vides
dienests

Darbu vadītājs (2)

- Rīkojums par darba vadītāja norīkošanu
- Pēcdiploma apmācība radiācijas drošībā pēdējo piecu gadu laikā
- Ja tiek veikti koniskā staru kūļa datortomogrāfijas izmeklējumi, nepieciešama papildus apmācība šādu izmeklējumu veikšanai.

Ja darbu vadītājs neveic darbības ar JSA un neatrodas kontroles zonā, tad viņam nav nepieciešams individuālais dozimetrs, dozu uzskaites grāmatiņa un obligātā veselības pārbaude!

Valsts vides
dienests

Darbinieki (1)

Darbinieku saraksts, kam atļauts veikt darbības ar JSA (rīkojums)

- Jābūt aktualizētam pie izmaiņām

Derīgs ārstniecības personas sertifikāts

- Ja persona nav sertificēta, rīkojums par atļauju strādāt sertificētas ārstniecības personas uzraudzībā

Pēcdiploma apmācība radiācijas drošībā pēdējo 5 gadu laikā

- Apmeklē kursus, kas paredzēti zobārstiem vai medicīnā strādājošiem
- Netiek prasīti pirmos 5 gadus pēc atbilstošās izglītības iegūšanas
- Ja tiek veikti koniskā staru kūļa datortomogrāfijas izmeklējumi, nepieciešama papildus apmācība šādu izmeklējumu veikšanai.

Valsts vides
dienests

Darbinieki (2)

Obligātā veselības pārbaude:

- OVP kartē pie kaitīgiem darba vides faktoriem jānorāda, ka darbs saistīts ar jonizējošo starojumu
- ieraksts individuālajā dozu uzskaites grāmatiņā par veikto OVP

Nav atļauts veikt darbības ar JSA,
ja nav veikta OVP!!!

Valsts vides
dienests

Darbinieku individuālā dozimetrija

Pirms darba uzsākšanas ar JSA nepieciešams darbiniekus nodrošināt ar individuāliem dozimetriem!

Jāievēro individuālo dozimetru nomaiņas regularitāte – atbilstoši kategorijai B (vismaz reizi sešos mēnešos)

Individuālās dozu uzskaites grāmatīņas:

- katram darbiniekam
- regulāri jāveic ieraksti par saņemto dozu
- arodārstam jāveic ieraksti par OVP
- jāveic ieraksti par kursiem radiācijas drošībā
- darbiniekam beidzot darba attiecības – darba devējam grāmatīņu jānodod VVD RDC

Valsts vides
dienests

Individuālie aizsarglīdzekļi

Individuālo aizsarglīdzekļu pārbaudi veic ne retāk kā reizi divos gados

Uzglabāt atbilstoši prasībām - izklātā veidā!

Ja iegādāts jauns - divus gadus nav jāveic testēšana!

Valsts vides
dienests

Iekārtu pārbaudes (1)

Funkcionālo un elektrodrošības pārbaudi veic vienu reizi trijos gados

Saņemot pārskatu:

- Iepazīties un pārbaudīt pārskatā norādītās informācijas atbilstību un slēdzienu.

Darba vietas monitoringu veic vienu reizi piecos gados

- Darbinieka un pacienta atrašanās vietai pievienotajā telpu plānā (montāžas plānā) jāatbilst reālai situācijai

Valsts vides
dienests

Iekārtu pārbaudes (2)

Iekārtas neatbilstības gadījumā – nekavējoties pārtraukt darbības ar iekārtu!!!

Pārbaucēju veicēji (akreditētās institūcijas) nav atbildīgas par savlaicīgu pārbaucēju veikšanu, pārskatu uzglabāšanu un rīcību iekārtas neatbilstības gadījumā - **tā ir operatora atbildība!**

Ja nolemj pārtraukt rentgeniekārtas lietošanu un glabāt šo iekārtu ilgāk par 3 mēnešiem, operators 10 darbdienu laikā pirms glabāšanas uzsākšanas iesniedz centrā iesniegumu par grozījumu izdarīšanu licencē vai izmaiņām reģistrācijā

Valsts vides
dienests

Instruktāža radiācijas drošībā

- Pirms uzsākt darbu – ievadinstruktāža
- Instruktāža jāveic ne retāk kā vienu reizi gadā
- Par veikto instruktāžu ir jābūt apliecinājumam (ierakstam un attiecīgo darbinieku parakstiem), kas apliecina tās veikšanu

Valsts vides
dienests

Radiācijas drošības kvalitātes nodrošināšanas programma (RDKNP)

Ja operatoram ir intraorālas zobārstniecības rentgeniekārtas un/vai panorāmas zobārstniecības rentgeniekārtas, var aizpildīt un iesniegt kvalitātes nodrošināšanas pasākumu plānu (RDKNPP)

<http://www.lza-zobi.lv/lv/radiacijas-drosibas-kvalitates-nodrosinasanas-programma-1>

Valsts vides
dienests

RDKNP, ja izmeklējumus veic ar koniskā staru kūļa datortomogrāfu (CBCT)

Operators, kuram ir koniskā staru kūļa datortomogrāfijas iekārta, RDKNP apraksta:

- darbu vadītāja un darbinieku papildu izglītības nepieciešamību CBCT izmeklējumu veikšanai
- nosūtījumu pamatojuma izvērtēšanas kārtību
- pie kādām nosūtījumā norādītām diagnozēm/indikācijām tiek veikti izmeklējumi, bet kādos gadījumos izmeklējums ir jāatsaka
- pacientu saņemto dozu uzskaites un analīzes kārtību

Valsts vides
dienests

Nosūtījumu izvērtēšana

Pirms CBCT izmeklējuma:

- izvērtēt medicīniskās apstarošanas pamatojumu
- nodrošināt medicīniskās apstarošanas optimizāciju
- iegūt informāciju par personai iepriekš veiktajām radioloģiskajām procedūrām
- iepazīstināt pacientu ar jonizējošā starojuma iespējamo kaitīgo ietekmi un ieguvumiem no veiktā izmeklējuma

Izmeklējumu atteikuma gadījumus un iemeslus reģistrēt!

Valsts vides
dienests

Pacientu saņemtās dozas

Pārbaužu laikā ārstniecības iestādēs (t.sk. zobārstniecības iestādēs, kurās lieto koniskā staru kūļa CT) tiek pievērsta uzmanība:

- dozu pareizai reģistrēšanai
- dozu analīzei ārstniecības iestādē
- iespējām optimizēt pacientu saņemtās dozas

Valsts vides
dienests

Atgādinājums

Līdz katra gada 31.janvārim nepieciešams iesniegt operatora ikgadējo pārskatu par darbībām ar radioaktīvo vielu nesaturošiem jonizējošā starojuma avotiem, ja kalendārā gadā notikušas izmaiņas operatora darbībā

Valsts vides
dienests

Aktualitātes (1)

- Lai iegūtu datus par pacientu saņemtajām dozām **koniskā staru kūļa datortomogrāfijas izmeklējumos zobārstniecībā**, VVD RDC izsūtījis aptaujas anketu. Dati jāiesūta VVD RDC līdz 01.12.2020. uz pasts@vvd.gov.lv
- Pēc datu saņemšanas VVD RDC izstrādās priekšlikumus izmaiņām MK 2014.gada 19.augusta noteikumos Nr.482 ["Noteikumi par aizsardzību pret jonizējošo starojumu medicīniskajā apstarošanā"](#) attiecībā uz diagnostikas standartlīmeņiem

Valsts vides
dienests

Aktualitātes (2)

- Plānoti jauni licencēšanas un reģistrēšanas noteikumi (šobrīd MK noteikumi Nr.752) no 2021.gada 1.janvāra!
- VVD RDC 15.03.2019. vadlīnijas Nr.8 "Iesnieguma aizpildīšana reģistrācijas apliecības darbībām ar jonizējošā starojuma avotiem saņemšanai operatoriem zobārstniecības jomā" <http://www.vvd.gov.lv/strukturvienibas/radiācijas-drosības-centrs/vadlinijas-operatoriem-darbam-ar-jonizejosa-starojuma-avotiem/>
- Vadlīnijas tiks aktualizētas, ņemot vērā noteikumu izmaiņas un e-pakalpojumus

Valsts vides
dienests

Aktualitātes (3)

- Izsniedzot reģistrācijas apliecību vai veicot grozījumus, e-pastā tiek nosūtīta klientu aptaujas anketa. Aicinām būt atsaucīgiem un to aizpildīt!

Plānota aptaujas anketa arī par inspekciju norisi

- Aicinām izmantot iespēju saņemt konsultāciju tiešsaistes video saziņā.

Informācija par apmeklētāju pieņemšanu pieejama VVD tīmekļvietnē <http://www.vvd.gov.lv/apmekletaju-pienemsana/>

- No 2020.gada decembra mainīsies VVD tīmekļvietnes izkārtojums (būs vienots ar citām valsts pārvaldes institūcijām)

Valsts vides
dienests

Paldies par uzmanību!